

СЛАВА

ПОВРЕМЕННО ДУХОВНО СПИСАНИЕ.

За нравственно образование и умственно развитіе.

Изазя сѣки мѣсяць на сжція форматъ.—
Годишна цѣна е: гр. 24. предплатени за насѣдѣ.

Писма или статіи ще ся отправятъ до Изда-
теля въ Руссе.— Неплатени писма не сж пріети.

ПРАВОСЛАВІЕ.

Христовата църква на земята още отъ началото на сжществованіето си, намирала се е въ непрестанна борба, даже и днесъ, затова въ правій смисълъ можемъ да ѝ назовемъ *воююща* църква. Православіето е бивало стъ разни народи и лица, не еднакво тълкувано, пристрастно и съвсемъ криво разумѣвано, затова се е представлявало противно и не пріятно на убѣжденіята на нѣкои слабоумни души. които сж го презирали и гоняли по причина, за дето ще имъ повреди интереситѣ или за дето ще имъ се погуби заблудителната властъ, съ която владѣяхъ въ онуй врѣме надъ много диви лица — При всичкитѣ много-бройни и страшни гоненія, които претърпѣ въ онуй врѣме Православіето подъ разни форми, ній пакъ виждаме явно, че Христовата църква е била, остана и е една и сжщата, безъ никакво промѣненіе или нарушеніе, ако и да ся отдѣлихъ отъ неѣ доста членове. Святото писаніе като основаніе (темелъ) на църквата, е *одно и сжщото* въ сичкія Христіанскій свѣтъ, но на жалость разни ся тълкува отъ развитѣ вѣроисповѣданія, по това и съвсемъ разни-образно ся наблюдаватъ и изпълняватъ неговитѣ святи правила; но това не трѣба никакъ да ни ся представлява за чудно, когато виждаме съ очитѣ си, архіпастрии ушъ на Источно-Православната църква, а именно Гръцката патриаршія, че преклиня, заплашва, и изхвърля единъ Православецъ народъ изъ черковата; безъ да си помисли, че тя съ тѣзи си глупави постѣпки гони Православіето и сама себѣ си изключва отъ Христовата църква. И то единствено за това: за да ся задоволи собственитѣ страсти, да бжде тиранска господарка, на единъ благочестивъ народъ, и да ся обогатява отъ чуждитѣ трудовѣ. Но ако бѣше извършила това днешната Гръцка-еретическа-патриаршія предъ 25 год., когато нашія благочестивѣ и побоженѣ Вѣлгарскій народъ, ся намираше въ обятіята на невѣжеството и темнотата, то може да би що годъ и успѣла. Но днесъ въ XIX вѣкъ, когато истинното Православіе грѣе много малко въ душата на сѣкій Вѣлгаринъ, намъ ся вижда съвсемъ глупаво и противно на здравія разумъ дѣлото, което извърши Гръцката патриаршія ушъ за въ ползата си. — Онзи който гони църквата, членоветѣ ѣ и Православіето, той гони Христа, и който изключва другиго изъ вселенската Христова църква, той изключва самъ себѣ си; сѣдователно Гръцката патриаршія, като извърши сичко това, безъ разсѣдѣкъ и безъ никакво право, то тя е гонителка на Православіето, прочее и *Еретическа* църква, която е отстѣпнила и потѣпкала каноническитѣ правила на Источно-Православната църква. Таквасъ една погрѣшка, не може да ся извини подъ никакъвъ начинъ, защото онзи архіерей който отстѣпва отъ църковнитѣ канонически правила, той трѣба да бжде изключенъ изъ Православіето.

Евангелската наука не е измислена въ нѣкое училище, или отъ нѣкой народъ, нето е тя опредѣлена и предадена частно на нѣкое лице; но тя е собствена на сичкія чловѣчскій родъ, дадена за спасеніе на сичкитѣ ѣ на всякого, сѣдователно тя е обще-народна, и никой нѣма право да ся располага съ неѣ, и да дѣли милость отъ неѣ както ще и както ще. По това ако би нѣкой да си дозволи, щото да ся располага съ неѣ както ще и волита, то той бива гонителъ и нарушителъ на Евангелската наука, а Гръцката-Еретическа-църква, понеже престожи и наруши това божественно установленіе, то тя ся изключва отъ да бжде участница на Евангелската божественна наука, сѣдователно Гръцката патриаршія е *Еретическа*.

Христіанската църква ся управлява отъ правилата на святитѣ Апостоли. Това свидѣтелствуватъ святитѣ отци и черковнитѣ учители: че църквата признава и счита като *апостолско преданіе*, сѣдующето установленіе: На православнитѣ е строго забранено да нѣматъ никакво сношеніе съ Еретичитѣ, и съ онія които сж ся отдѣлили отъ Православната църква; сѣдователно Гръцката патриаршія съ провъзгласеніето за *схизматици* Вѣлгар. народъ, катоса отдѣли отъ Православната църква, то тя е Еретическа, а като таквасъ никому не е свободно на православнитѣ да иматъ нѣкое сношеніе съ неѣ; и който ся счита за нейнъ членъ и той е Еретикъ.

Сѣкій архипастиръ е длъженъ да поучава стадото си тѣй, споредъ както учи едната, свята, соборна и апостолска църква, т. е. поученіята му да бѣдатъ съгласни съ православіето; и това да върши съвсемъ чисто-сърдечно; защото онзи който би отстѣпилъ отъ ученіето на Православната църква, той би повредилъ спасеніето на онія, които поучава, и самъ ся излага подъ наказаніе и проклятіе.— Гръцката патриаршія понеже отстѣпи отъ тѣсъ божественна заповѣдь, и съ поученіята си които дава на духовенството си и на сичкото си стадо, понеже сѣ раздоръ и ненависть противъ Православнія Българскій народъ, то тя заслужва проклятіе: слѣдователно трѣба да ся прокълне отъ сичкитѣ Православни народи, а особенно отъ насъ Българитѣ.

Сичкитѣ канонически и апостолеки правила, които сѣ отъ тѣхъ установлени и отъ вселенскитѣ собори потвърдени, явно ни свидѣлствуватъ, че православіето не може да търпи за членове такива духовни лица, които го нарушаватъ и по-волята си тълкуватъ. Слѣдователно Гръцката патриаршія, като тълкува узаконеніята на св. апостоли и соборнитѣ правила за частнія си интересъ, то явно ся види че тя е извършила едно страшно отстѣпление отъ православіето, и намъ ся види за чудно, какъ можа да ся стѣрпи до днесъ Рускія духовенъ синодъ, тѣй сѣщо и Сръбскія, а да не осѣдятъ и провъзгласѣтъ за Еретическа Гръцката патриаршія, което имъ налага самія божественъ законъ!

Коги да е Гръцката патриаршія ще ся кае за глупоститѣ, които предприе да извърши въ днешньо врѣме, споредъ както ся кае днесъ Папата за провъзгласеніето си за „непогрешливъ“, но тогасъ ще бѣде кжено отъ да бѣде на онуй положеніе, въ което ся намираше предъ 10 години; но тамъ свѣтлината не грѣе, него освѣтлява чловѣческитѣ дѣла, гдѣто ся презиратъ правата на единъ вѣренъ и побоженъ народъ.— Православіето не е търкало, за да го обрраща Гръцката-Еретическа-Патриаршія по волята си и да вози Българитѣ къмъ кошарата си. Сичкитѣ мъдрованія съ лоши задни мисли, не можатъ да иматъ никоги добри слѣдствія.— За товаз нашія народъ трѣба умно да постѣпва въ туй важно врѣме, да бѣде покоренъ на високитѣ заповѣди на Н. И. В. Султана, да не върши нищо отъ вѣтъ Високо-славнія *ферманъ*, да обича, подпомата и уважава народнитѣ си архипастистри, и на тосъ начинъ сполуката ще бѣде нашша, а тѣй сѣщо и възтържествованіето съ помощта на Господа нашего Исуса Христа.— Дай Боже!

ВѢРА И РАЗУМЪ.

Въ свѣтътъ обикновенно има много предрасъждения, които ся считатъ по нѣкоги дълго врѣме за прави и най очевидни истинни— и то само затова, защото хората ги приематъ за такива, безъ да ги размислятъ и измѣрѣтъ съ собственитѣ си умственни сили и опитъ. Въ такъвъ случай ся ползватъ онія хора отъ разсѣжденіята си, които сѣ въ съединеніе съ духътъ на врѣмето, или ги защищаватъ ддруги, които много или малко иматъ влияніе надъ чуждитѣ мисли.— Да би ся освободилъ човѣкъ отъ такъвъ родъ разсѣждения, които владѣятъ въ едно извѣстно общество, нужно е да има не само начинъ но и смѣлость— *самостятелно и безпристрастно да изнамѣри истинната* безъ да дава вниманіе на това: какъ сѣ жъ вечее приели и признали другитѣ, нужно е да има свобода, щото послѣ— когато вечее отхвърли кривдата, вмѣсто неж да приеме истинната, колкото и да го убѣждаватъ другитѣ че е на кривія пѣтъ. Но да извърши човѣкъ това, разумѣва са, че не е лесно нѣщо; много е по-лесно да ся води човѣкъ въ съединеніе съ погледътъ и мнѣніето на другитѣ, отъ колкото да ся възвишава надъ тѣхъ; лесно е да ся съгласяваа човѣкъ на нѣщо готово, макаръ било и лъжно, отъ колкото да ся бори, и да върви противъ него— защото по-лесно е да ся върви по готовъ отворенъ пѣтъ и сподиръ другитѣ, отъ колкото да прави самъ новъ пѣтъ. Ето защо частнитѣ разсѣжденія ся распространяватъ толкосъ лесно, а за да ся истребѣтъ е твърдѣ мѣчно.

Но измежду сичкитѣ други разсѣждения, които ни толкосъ примамватъ и завладаватъ, първо мѣсто завземѣтъ разсѣженіята относително на самія разумъ; ко

гато падне човѣкъ въ тѣхъ, мъчно може да ся избави. Отъ онія разсѣженія които сѣ вѣнъ отъ *разумътъ*, може да ги изцери разумътъ; но отъ разсѣженія, които сѣ въ разумътъ, — отъ тѣхъ не може да ся избави човѣкъ лесно. — Въ числото на последнія родъ разсѣженія спада, и онзи лъжовенъ погледъ на разума, по когото той т. е. разумътъ на човѣка мисли, че вѣрата не отговаряла никакъ на неговата природа, на неговото достоинство и цѣль, че тя нападала на законитѣ му права, отъ които той трѣбало да ся отрече, ако иска да бѣде въ съединеніе съ нежъ. — Но да ли е това отистинна тѣй? Да ли наистинна вѣрата не може да другарува съ разумътъ? Да ли напада на неговитѣ права, на неговото развитие? — Разумътъ познава истинната. Но понеже сичкитѣ истинни не ся намиратъ въ еднакво отношеніе къмъ него, то той не ги познава по единъ и сѣщій начинъ, но разно. — Има истинни, които сѣ сами по себѣ си очевидни и несъмнителни, които ставатъ понятни на разумътъ чрезъ показваніе и доказателства. Има истинни, които разумътъ непосредственно не види нето испита, — или за туй, задето не е въ състояніе да ги изчита самъ, или за дето сѣ самитѣ истинни отъ таквось свойство, дето той не може нето да ги испита; но и пакъ той ги знае, а знае ги за туй, защото ги е приелъ като за готови истинни, приелъ ги отъ другитѣ изъ уваженіе. Ній не сме въ състояніе да ся уверимъ съ собственитѣ си размишленія върху онія приключенія, които сѣ ся случили предъ единъ вѣкъ или хиляда години; но ги приемаме за несъмнителни, за истински, като вѣрвами на исторіята.

Човѣкъ, не може да ся увѣри нето върху истинността на съвременнитѣ приключенія, въ които не е билъ самъ очевидецъ; но съ помощта на увѣреніята които му даватъ другитѣ, тѣй може да ся убѣди върху тѣхъ, като че ли ги е видѣлъ съ собственитѣ си очи. Човѣкъ не е въ състояніе да ся увѣри съ собственитѣ си очи нето въ това: че има Америка на свѣта, и може би да не бѣде никоги въ състояніе щото да може да ся увѣри въ това непосредственно; но като слуша увѣреніята на другитѣ, той тѣй е убѣденъ че има Америка, като че ли е билъ самъ въ нежъ и ъ видѣлъ съ собственитѣ си очи. Тія истинни сѣ отъ вѣрата. — Ето истинни, които *разумътъ* изнамѣрва самъ, а ето и онія до които той дохожда, като ся покорява на вѣрата. На първій поглядъ вижда ся ясно, че нѣма нето противоречіе, нето разлика между *вѣрата* и *знаніето*. Знаніе и вѣра — то сѣ единъ и сѣщій *разумъ* който стои само въ разно положеніе къмъ истинната. Въ *знаніето* зема участіе *разумътъ*, а сѣщо и въ *вѣрата*; въ *знаніето* той работи съ намѣреніе за да познае *истинната*, а сѣщо тѣй той дѣйствува и въ *вѣрата*. Сичката разлика ся състои въ това, на кой начинъ и съ какви средства си постига той цѣльта. Въ първій случай той (*разумътъ*) работи самъ, — а въ вторій покорява са на чуждитѣ увѣренія и свидѣтелства. Но да ли не грѣши *разумътъ* когато той не работи самъ, но са покорява на чуждитѣ? Не, ни най-малко! Защото той работи това по разумното си основаніе, споредъ както иска неговата природа и свойството на *самата* истинна, като избира средства които ще му спомогнатъ за да изнамѣри истинната, и които — ако би отхвърлилъ, той би са отречълъ и отъ самитѣ истинни. Споредъ както умно постѣпа *разумътъ* когато самъ непосредственно изнамѣрва и познава онія истинни, които може да познае на тосъ начинъ, — тѣй сѣщо памятно дѣйствува, когато ся покорява на чуждитѣ убѣжденія, за да познае онія истинни, които той на другій начинъ не е въ състояніе да познае.

Сега да преминемъ на *откровенията вѣра*, и да видимъ въ какво отношеніе стои тя съ *разумътъ*.

Ражда са питаніе: познава ли разумътъ че е потребно да издири и познае онія надприродни предмѣти, които съставляватъ съдържаніето на *откровениата вѣра*?— Колкото и да ся вижда по външната си форма туй питаніе безумѣстно, но то може да бѣде най-потребно на онія хора, които нападатъ вѣрата, които сж готови да отхвърлятъ потребата на надприродното званіе, и на тосъ начинъ да отхвърлятъ потребата и на самата вѣра.— Сѣкій човѣкъ който живѣе на свѣта, желае да познае сичко каквото има на свѣта и въ какво съгласіе стои съ челоуѣчеството. Разумѣва са, че това *съзнаніе*— не е на еднакъвъ степенъ въ сичкитѣ хора: въ едни е по живо, а въ други по-слабо, но главното е, за дето го има. Слѣдователно да отрича човѣкъ че не е потребно да познава онія *истинни*, които ся отнасятъ на надприродния свѣтъ, значило би да ся бори противъ всеобщія разумъ, а сжщо и противъ собственія си;— по таквось нѣщо нѣма да си дозволи онзи здравъ разумъ, който уважава самъ себѣ си, достоинството, и правата си.— Човѣкъ е сжщество *свободно*— *разумно* слѣдователно и *правствено*: той трѣба да живѣе по знаніето на цѣльта и опредѣленіето си, като сжщество *свободно*, той може да земе какъвто ще пѣтъ, но като *разумно*— той е длъженъ да избере онзи пѣтъ, който го води къмъ цѣльта му. Че е отистинна човѣкъ сжщество *свободно*— то е фактъ (доказателство) който неподпада въ съмненіе, а че е той длъженъ да тегли къмъ цѣльта си, то е слѣдствие за дето е *свободно* сжщество.

Но гдѣ е и каква е тжсъ цѣль, къмъ която е длъженъ да клони човѣкъ като сжщество *свободно*—*разумно* и *правствено*?— Цѣльта е: да бѣде *свободно*—*разумно*— да има *животъ духовенъ*. Но каква е, да ся запитами, цѣльта на тосъ *духовенъ* животъ? Необорима е истинна, че цѣльта и причината ся намиратъ винаги въ самото вътрешно отношеніе и строго споразумленіе изпомежду си. Цѣльта е тамъ— гдѣто е и причината. Каквато е причината таквась е и цѣльта.— А гдѣ е причината на челоуѣческия животъ?... *Родителитѣ*. Но гдѣ е причината на тѣхния животъ?... Въ *животъ*. А гдѣ е причината на самія животъ?... Разумътъ не може да ся успокои отъ други причини, или по-добрѣ да кажемъ, условія, отъ които нето едно не е въ състояніе да даде безусловна причина на *животъ*,— до гдѣто човѣкъ не признае апсолутно (независимо) върховния виновникъ (причина) на сичко което съществува. Тукъ е причината на човѣка, тукъ е и цѣльта му! Причината е безконечна, а и цѣльта е безконечна,— цѣльта, къмъ която е длъженъ да клони човѣкъ непрестанно, и която неможе да ся постигне въ едно опредѣленно врѣме, като н. пр. въ теченіето наа този кратко-временній животъ, но може да ся постигне въ продълженіето на сичкатта вѣчност.— А да ли иматъ хората съзнаніе върху тжзи безконечна цѣль?... Безстѣмнѣніе иматъ? То е общо на тѣхъ, споредъ както е общо убѣжденіе че иматъ *разумъ*, *свободна воля* и *правствено значеніе*. Разумѣва са че сѣкій знае чи има въ него идеалъ отъ туй безконечно съвършенство до толкось, до колко е развито въ него *правственото чувство*; защото въ когото е слабо развито това чувство, той слабо и осѣща това въ себѣ си, тжй сжщо и напроотивъ: въ когото е *правственото* чувство и вѣобще сичкіятъ му *духовенъ животъ* развитъ правилно и доволно, въ него е това твърдѣ живо и дълбоко познато.— Какво кара човѣка който е съ развити *правствени чувства*, да тегли винаги и неуморно къмъ *правственото* си съвършенство, безъ да гледа нето на най-голѣмитѣ припятствія, които посреща въ това,— какво друго, ако не да *познае* безконечния животъ? Какво подбужда хората, да си жертвуватъ сичкитѣ земни интереси а много пѣти и самія животъ за любовта наа до-

брото?— Не е ли *убѣждението*, че смъртта не пресича този тѣхенъ нравственъ пѣтъ, по още по вѣче го усъвършенствува?— Какво принуждава хората да ся стремятъ непрестанно въ нравственното си развитіе къмъ съвършенството? Сѣкій вижда и признава че човѣщината върви непрестанно напредъ, че иска да ся усъвършенствува. Но гдѣ е цѣльта, къмъ която хората вървятъ?.. Тукъ на земята ли? Ако е тукъ на земята, хората би ъ постигнали и не би вървѣли напредъ, скоро би си задоволили желаніята и би ся успокоили. Но къмъ кого върви човѣщината, ако не къмъ Бога, когато не може да ся запре съвсемъ на нищо което е земно и временно?

И тѣй мисълта за безконечното съвършенство която стои надъ сичко което е земно и привременно— е цѣльта на човѣка! А какъ трѣба да са отнася човѣкъ къмъ тѣзи цѣль? Като същество свободно разумно той трѣба да клони къмъ неж, той трѣба да даде отговоръ да ли е теглилъ къмъ неж и въ какъвъ степенъ е било това негово стремленіе,— защото всяко нравствено разумно същество е въ същото време и отговорно. Споредъ силата на тѣ съ длъжностъ, не е ли човѣкътъ задлъженъ да употреби сичкитѣ възможни сили, да ся ползува отъ сичкитѣ възможни средства за да постигне тѣзи си цѣль? Човѣкъ е длъженъ да живѣе въ кръгътъ на цѣльта си, да си въепитава мисълта, чувствата, волжта си; а сичко това той не е въ состояніе да направи, ако непознава правилно цѣльта си. Когато е това тѣй, то не е ли длъженъ разумътъ да ся ползува отъ сичкитѣ възможни средства, за да си познае цѣльта? И ако би чи той не може самъ да постигне това, не е ли длъженъ да потърси средства вънъ отъ себѣ си и да си помогне. Памятно ли би било отъ *разумтъ* да отхвърли сичкитѣ средства, които би му спомогнали да познае онія предмети за които нѣма понятиѣ? Нека кажемъ че разумътъ самъ по себе си не би билъ въ состояніе да познае *надприродния свѣтъ*, отъ това не слѣдва ли че го нѣма, когато *разумтъ* не може да го разумѣе? Не е ли то също, споредъ както когато човѣкъ, като не може да види съ собственитѣ си очи Америка или Виѣна, чи да отказва че неможалъ да знае за неж нѣщо положително или да не вѣрва че ъ има?

Но да ли е надприродния свѣтъ толкосъ далечъ и непонятенъ за човѣческия разумъ, щото да не може да каже нищо вѣрно върху него? Има мнозина които тѣй мислятъ, и на туй основаніе вѣрватъ, че дѣлото на разумътъ е да ся занимава само съ единъ предмѣтъ, който може да ся изложи подъ опитъ.— Когато нашия разумъ не е до толкосъ силенъ, щото да може да познае самъ истинната, безъ да му ся помага отъ друга старна, или когато би били самитѣ истинни таквисъ, дето той самъ да не може да ся увѣри въ тѣхъ,— то тогасъ обикновенно ся обраќае къмъ другитѣ и питае; да ни научатъ другитѣ на онова, което ній незнайми или неможемъ да ся увѣримъ сами; ній въ такъвъ случай слушаме и вѣрваме каквото ни казватъ другитѣ, само ако думитѣ имъ сѣ достойни за вѣрваніе, и на тосъ начинъ чрезъ другитѣ спичелваме познанія, които сами неможемъ да ги спичелимъ.— Върху видими земни предмѣти, можатъ да ни приказватъ хората, защото тѣ или сами сѣ ся увѣрили за тѣхъ или сѣ ги научили отъ другитѣ, които сѣ имали случай да ся уверятъ въ тѣхъ непосредствено. Но кой може да ни каже нѣщо за надприродния свѣтъ, за ови свѣтъ който е непонятенъ всякому? Кой другій?— освѣнь само единъ Богъ, Коуто е познатъ както надприродния, тѣй също и природния свѣтъ. Той може да покаже на одного или на нѣколцина онова, което е необходимо нужно да знае човѣкъ, а тѣ можатъ да предадѣтъ туй негово откровеніе на другитѣ, а тѣ на третитѣ и тѣй нататкъ наследствено.— Ето единия възможенъ пѣтъ който може

да доведе разумът до познаніе съ духовнія свѣтъ; другій пътъ нѣма и неже да бѣде. Споредъ както *разумътъ* безъ чужди думи не би могълъ да знае многопредмѣти отъ чувственія свѣтъ, тѣй сѣщо безъ *думитѣ Божіи* нашія разумъ не би могълъ да знае за предмѣтитѣ въ духовнія свѣтъ, които стоѣтъ много по-алегко отъ неговія опитъ. Человѣчката дума е необходимо нужна за въспитаніетона разумътъ въобще, сѣщо и Божіята дума е необходимо нужна за въспитаніетона разумътъ отъ религіозна старна, и безъ неж не би било възможно. Тѣзи необходимостъ винаги сѣ ѣж признавали даже и великитѣ мислители на свѣта, като: Лелесъ Самоскій, Сократъ, Платонъ и др.— Този гласъ на великитѣ мислители е билъ всеобщій гласъ на чловѣческія разумъ.

Словото Божіе е необходимо нужно за човѣка; можаль ли е Богъ да откаже човѣку тѣсъ необходимостъ? Богъ е захваналь още отъ началото да учи чловѣческія родъ, продължаваль е и още непрестанно продължава това ученіе. Нечовото слово е чуль пврвіа човѣкъ; отъ него е то чрезъ преданія преминало на сичкитѣ колена и народи, ако и да не са е запазило навредъ въ правата си чистота и целина. „Древле Богъ глаголаль чрезъ пророковъ, послѣди же глагола въ Овнѣ“, и на тосъ начинъ е предалъ на човѣка сичко онова, което му е потребно да знае за спасеніето си. Туй слово са е проповѣдвало отъ старна на Апостолитѣ по сичката вселенна, и ся пазі въ сичката си чистота и целина въ нашата свята Христова църква. Ето средството, което е дарено отъ Бога човѣку, и съ помощта му разумътъ може да придобіе познанія върху същественитѣ предмѣти, които сѣ необходимо нужди за човѣческія разумъ! Толкосъ голѣмо влияніе има вѣрата надъ разумътъ, слѣдователно разумътъ самъ безъ вѣрата не би билъ въ състояніе да познае нищо.

КАНОНИЧНО ПРАВО.

(продълженіе).

Права и длѣжности на епископътъ къмъ стадото си.

Духовната власть на сѣкій епископъ, като старѣйшина въ Божій домъ, простира ся надъ цѣлата епархіѣж и надъ сички онія, които припадатъ въ неговата църква, биле лицата духовни или свѣтовни. Нему сѣ повѣрени Божитѣ чеда, споредъ както говори 39-то апостолско правило, и той отговаря за тѣхнитѣ души. Той ся стареае за цѣлата область, която припада на неговата епархіа, той е длѣженъ да ся труди за доброто на църквата и нейніа напредкъ. Сѣкій епископъ е длѣженъ да ся обхожда епархіята. Особенна власть има епископътъ надъ священството което му е подъ управленіето му. Сѣщо и надъ черковитѣ.

Отъ друга старна властѣта на епископитѣ е и ограниченна и то: 1.) Епархіѣжскія архипастиръ е въ сичко подчиненъ на главніа митрополитъ, и е длѣженъ да ся покорява на соборнитѣ рѣшеніе, въ противенъ случай той може да бѣде изключенъ отъ званіето си. Епархіѣжскія епископъ е длѣженъ да присѣтствува на соборъ когато ся позове отъ митрополитътъ. Епископътъ е длѣженъ да споменува въ богослуженіето имѣто на митрополитътъ. 2.) Сѣкій епархіални епископъ е длѣженъ да уважава правата и властѣта на другитѣ епископи; по това неговото управление и ввласть, може да ся простира само на неговата область, а ни на кой начинъ нѣма прааво да ся намиса въ управленіето на чужда епархіа. Особенно ся забранява на сѣкій епископъ, да преминува отъ една епархіа въ друга, и тамъ да урежда нѣкой черковни

дѣла, освѣнъ само въ случай, ако би да ся опредѣли за това отъ соборътъ. Онзи епископъ, който би преминалъ самоволно на чужда катедра, той е длъженъ да ся върне пакъ на мѣстото си, и сичкитѣ уреждѣнія и рѣшенія, който би да е направилъ въ чуждата епархія, оставатъ безъ никаква важность. При това забранява са на сѣкій епископъ, да пребира чужди священници, или да произвежда нѣкого калугерина отъ чужда епархія на по-високъ чинъ. Както сичкитѣ клирици, тѣй сѣщо и епископитѣ нѣматъ право да си напуцатъ епархіята на извѣстно врѣме, безъ да иматъ разрѣшеніе отъ патріархътъ или отъ митрополитътъ или отъ мѣстнія съборъ.

Права и длъжности на епископитѣ въ смотреніе на поученіята.

Споредъ науката на Христа Спасителя и на нашата Православна църква, епископътъ е главенъ учитель на вѣрата въ църквата си, както за свѣтовнитѣ лица, тѣй сѣщо и за самитѣ черковни пастири. Епископска длъжность е, да проповѣдва словото Господне зрѣменно и безвременно, да подкаива, да заплашва, да умолява съ всяко сношеніе и ученіе, да внимава какъ ся изпълняватъ учителскитѣ длъжности, като изсърдчава особено онія, които сѣ ревностни въ изпълненіето на длъжноститѣ си, че ще бѣдѣтъ наградени съ двойна честь. По основаніе на тія общи апостолски узаконенія и черковни правила дава ся право на сѣкій епископъ, да надзирава надъ ученіето. Тѣй сѣщо и нему строго ся налага, щото и той да си поучава священството и народа въ празнични и недѣлни дни, за щото въ противенъ случай е изложенъ на наказаніе, ако би да не ся труди върху това. Той има право да изобличава и опровергава лъжовнитѣ ученія. По това нему ся налага, щото строго да варди преданіята, да познава добръ святото писаніе и църковнитѣ установленія. Сѣкій епископъ е длъженъ да поучава стадото си по основаніе на св. писаніе и по преданіята на богоноснитѣ отци, и святото писаніе да ся тълкува тѣй, споредъ както сѣ го тълкували и обяснявали святитѣ отци и черковнитѣ учители. Но и пакъ ся забранява на сѣкій епископъ да не проповѣдва явно въ чужда епархія.

Сѣкій архипастиръ споредъ високото си званіе длъженъ е да ся стараетъ сходно съ черковнитѣ правила за запазваніето и обдържаніето на Православната вѣра, на богослуженіето на черковнитѣ уреждѣнія, и за напредкѣтъ на священството въ епархіята си.

Изборътъ и рѣкополаганіето въ священническій чинъ, тѣй сѣщо и възвишеніето въ священни званія, като икономъ, игуменъ и т. н. това право припада на епархіялнія архипастиръ.

Права и длъжности на епархіялнія епископъ въ смотреніе на сѣдѣтъ.

Споредъ науката на Православната църква, която е съгласна съ науката на словото Божіе, на епископитѣ припада власть, да сѣдѣтъ споредъ заповѣдта на Господа нашего Исуса Христа, тѣй щото пресѣдата имъ да бѣде пріятна Богу. Епископитѣ иматъ право и власть да сѣдѣтъ не само на свѣтовнитѣ лица въ епархіята си, но и на священнитѣ си черковни служители, като презвитери, діакони и т. н. Споредъ черковнитѣ правила сѣкій епископъ има право и власть, да разглежда сичкитѣ духовни предмѣти които ся касаѣтъ за неговото стадо. Той може да забрани священнику да не священнодѣйствува, ако е въ нѣщо згрѣшилъ, но въ такъвъ случай той не смѣе да върши това за отмѣщеніе или отъ злоба; сѣщо, сѣкій епископъ има право да отдѣли нѣкого отъ черковата, и то съвсемъ безпристрастно.

Степени и отличія на епархіалнитѣ архипастири.

Степениѣ и отличіята на епархіалнитѣ архипастири не сѣ въ всяка държава еднакво раздѣлени. Въ Руситѣ епархіитѣ сѣ раздѣлени на три класса: първокласната епархія сѣ имѣнува *митрополія*, второкласната *архиепископія*, а третята *епископія*. Отъ това раздѣленіе зависѣтъ степенитѣ и отличіята на единѣ къмъ другій. А въ насѣ за днесѣ има три класса: Екзархійска, митрополитска и епископска епархія.

Викарни-епископи.

Викарни епископи сѣществували въ Православната църква като помощници на архіепископитѣ и митрополититѣ още отъ старо врѣме. Голѣмината на нѣкоя епархія, многото работи въ черковното управление, а по нѣкоги и старостѣта на главнитѣ епископи, — тѣ сѣ биле главнитѣ причини, за дето сѣ опредѣляли на нѣкоя мѣста особенни епископи като помощници на главнитѣ. Още въ III вѣкъ *Нарцисъ*, епископъ Ерусалимскій, по причина на старостѣта си, ималъ е за помощникъ епископъ *Александра. Св. Григорій* Богословъ и той е билъ като епископъ помощникъ на баща си. Сѣщо и блаженній *Августинъ*; но споредъ църковното правило, епископитѣ отъ по-малкитѣ градове и села биле подчинени на епископитѣ въ по-главнитѣ градове.

Хорепископи.

Въ IV вѣкъ виждаме, че сѣ сѣществували въ черковата тѣй названи Хорепископи — селски владици, които сѣ биле опредѣлени, да пазѣтъ черковнѣя редъ въ малкитѣ градища и села. Хорепископитѣ, ако и не сѣчкитѣ, биле сѣ въобще прави епископи, което сѣ види отъ десѣтото правило на антиохійскія соборъ, което позволява на хорепископитѣ, да можатъ да рѣкополагатъ священници, само съ одобреніето на главнитѣ епископи. Дѣжноститѣ на тѣя Хорепископи сѣ биле: да сѣ стараѣтъ върху подчиненнитѣ си църкви, да нареждатъ въ тѣхъ четци, полудіакоши. Да внимаватъ на повѣденіето на селскитѣ священници и др. много. По нѣкоя пѣтъ хорепископитѣ сѣ присѣтствували и на соборъ. А отъ онуй врѣме, отъ когато Лаодикійскія соборъ забрани щото да не сѣ опредѣляватъ епископи по селѣта, званіето Хорепископъ захвана да сѣ губи, и за едно кратко врѣме сѣвсемъ изчезна.

Разлика измежду духовенството и священството въобще.

Още отъ самитѣ врѣмена на Христіанството постоѣтъ въ черковата особенни духовни служби, даже и въ времето на апостолитѣ позната е била разликата между пастиритѣ и стадото. Имѣто духовенство — клиръ, означава въобще онія хора които сѣ избрани да служатъ Богу, споредъ както бѣхъ Левититѣ въ старозавѣтната църква. Отъ IV вѣкъ, когато монашество, задоби отъ Христіанитѣ по-големо уваженіе, отъ тогасѣ и то стана въ единѣ смисълъ клиръ, ако и да е давано имѣто клиръ въ старо врѣме само на онія, които сѣ служили въ храмовитѣ. Рѣчьтаа духовенство или клиръ има обширно значеніе, защото тѣ означава и святовното и монашеското священство.

Разнитѣ видове на духовенството.

Въ нашата Православна църква властѣта на духовенството, може да сѣ раздѣли на висока и низка, а по начинѣтъ на живота на свѣтовно и монашеско духовенство.

1.) Въ 20-то правило на Лаодикійскія соборъ клирицитѣ сѣ имѣнуватъ долни діакони, а въ 27-то правило клирицитѣ сѣ различавѣтъ отъ священнѣя чинъ. Пустиніанъ назовава клирицитѣ, пресвитери, діакони, поддіакони, пѣвци, четци. Въ 5-то

правило на вселенскія соборъ епископитѣ ся различаватъ отъ клирицитѣ. На по-високото духовенство припада духовна власть, а тѣ сж епископитѣ, игумени и монастирскитѣ настоятели. А священническата власть представлявжтъ протопресвитеритѣ и сичкитѣ оня священнослужители, който иматъ власть да священнодѣйствуватъ.

Какъ ся добива духовна длѣжностъ и духовно званіе?

Духовнитѣ длѣжности ся различаватъ отъ духовното званіе. Първитѣ неможатъ да ся добіжтъ инакъ, освѣнь само, съ рѣвностно служеніе въ църквата. А духовно званіе може да добіе сѣкій, който има желаніе да служи въ църквата, и то съ одобреніето на духовната власть. Духовнитѣ длѣжности не можатъ да бждатъ наслѣдственни. Сжщо тѣй и духовното званіе не може да бжде наслѣдственно, што да преминува отъ баща на синъ.

Права и отличія на духовенството взбше.

Най важнитѣ права и отличія на духовенството състожтъ въ съединеніето съ Божественната глава на църквата, т. е. съ Господа Исуса Христа, и въ дароветѣ на св. духъ, който ся получаватъ съ архіерейското ржкоположеніе и съ молитвитѣ на св. църква. По това VII-мя вселенскій соборъ въ VII то си правило въздига духовното достоинство надъ свѣтовното. Въ всяка една държава духовенството нѣма еднакви права и отличія. Въ Христіанскитѣ държави то има по-голъмо уваженіе и права.

Права и длѣжности на пресвитеритѣ.

Имѣто пресвитеръ въ обще означава по-старія въ званіето, длѣжноститѣ или достоянството. Колкото за правата и длѣжноститѣ на пресвитержтъ, той е, споредъ науката на нашата православна църква, като духовенъ пастиръ на стадото си, който има власть да свършва сичкитѣ священнодѣйствія, а особенно има слѣдующитѣ права и длѣжности:

а.) Никой пресвитеръ не може да получи чинътъ си и мѣсто заради служеніе, отъ другиго, освѣнь отъ епископътъ. Пресвитерътъ нѣма право, да си оставя самъ опредѣленното отъ епископътъ мѣсто, или да ся откаже отъ да припознава епископътъ си, а да ся подчини другиму. Нищо не може да работи по волята си, безъ да има дозволеніе отъ епископътъ си. Въ знакъ че с сѣкій пресвитеръ подчиненъ и зависи отъ епископътъ, то той е длѣженъ да му спомѣнува имѣто при богослуженіето.

б.) Сѣкій пресвитеръ, като настоятель въ църквата си, има право да внимава надъ стадото си.

в.) Пресвитерътъ е длѣженъ да ся занимава само съ черковни работи, а да не ся впуска въ друга нѣкож работа. Особенно сѣкій пресвитеръ има право и длѣжностъ да поучава и священнодѣйствува. Той е длѣженъ да учи народа на вѣрата Христова и благочиніе, да поправя безнравственитѣ съ мждритѣ си пастирски съвѣти и наставленія. Сѣкій пресвитеръ има право споредъ званіето си като духовенъ пастиръ да свършва въ парохіята си сичкитѣ божественни тайни, който сж църковно опредѣленни за въ ползата на вѣрнитѣ.

(Слѣдва)

ОКАЯННИЙ ЧЕЛОВѢЧЕ, МЪЧЕНИЧЕ ЗЕМНИЙ!...

Тъмень мракъ та обкружава
Славата ти помрачава,
Животътъ ти е погрузенъ,
Отъ човѣшка милость презрень!...
Вразуми ся и подкрепи
Нека ти сърдце не тупти!

Ахъ, невинний человекъ,
Злощастний мой милій братче!
Бжди въ сичко стърпливъ,
Богъ варди, Той е милостивъ.
Не роптай, нето зло мисли,
За тебъ свѣкій ще ся смили.

Окаянъ, чуденъ е свѣта,
Нѣма въ него красота.
Нето има нѣщо вѣрно,
Не сковано злоковарно
Като сътвореніе Божіе,
Бжди подъ негов' подножіе!

Вѣрвамъ, че си роденъ в' свѣта,
Да си винаги в' просвѣта.
Но окаянный помисли,
И свѣстьта си не мъчи,
Съ тежки горки въздишки,
Когато сме смъртнй сички.

Кой ти е краспій животъ далъ,
Той е на кръста пострадалъ!
Омъченъ, отруденъ е билъ,
Свѣта е чудно подкрепилъ,
А Той ся днесъ чудно слави.
Свѣкій за него борави!

Смъртнй, окаянный, варди,
Въ сичко смотрень ти бжди!
Скрѣмно и мирно поднасяй
Молби и хвалби принасяй
Нему, що ти е животъ далъ,
Грѣхове съ смъртъ приемалъ.

Тукъ въ земніа тосъ животъ,
Биваме почти безъ имотъ.
Мъченикъ си и друго не,
Съ неправда въ призрение.
Но и пакъ бжди търпливъ
Богъ варди, Той е милостивъ!

Що си ти на свѣта роденъ,
Когато не си уваженъ?...
За рода си тежко милѣй,
Честъта си никакъ не пилѣй!
Вѣрвай че е за човѣка
Да има вѣра до вѣка.

Увѣрень бжди че не си
Въ състояніе самъ си,
Да дадешъ единъ животъ
За да ти служи за имотъ.
Но всяко та почти гази
Честъта ти никакъ не пази.

За туй въ сичко внимавай,
Слѣдствіята размишлявай.
Ти си отъ Бога обдаренъ
Съ чистъ умъ и разумъ снабденъ;
Не ся впущай въ измама,
Безъ нужда необходима.

Когато ти е свѣстьта
Чиста както свѣтлостьта,
Тогасъ мирно въ надѣжда,
Сърдцето ти некъ не врежда.
Оня, който на него бди,
Живота му Той ще крепи.

Ако тѣй бждешъ постѣпвалъ,
Душата си ти навикналъ,
На сичко що е человекъ,
Изложенъ да премине вѣкъ,
То ти ще бждешъ най-хваленъ,
И отъ всякого уваженъ.

НѢКОЛКО ДУМИ ВЪРХУ ЧЕЛОВѢЧЕСКОТО РАЗВИТІЕ.

Има ли нѣкого който още не ся е запиталъ, защо е на тосъ свѣтъ, защо живѣе? И самитѣ песници ся занимавали съ такива въпроси. И наистинна нищо неприлича на човѣка по-добрѣ, отъ колкото когато знае да мисли върху себѣ си, когато има понятіе върху битността и задаткѣтъ си. „*Познай самъ себѣ си.*“ Въ това познаваніе ся състои вътрешната човѣческа свобода, която владѣе днесъ въ цѣль свѣтъ; но това познаваніе трѣба да ни назначи: „*Що е животъ и защо е.*“ И това е отъ голѣма важность. Само тогасъ ще може да ся извърши нѣщо серіозно за въ ползата на човѣщината, ако не ся върши нищо, което е противно на човѣческата природа.

Да ся разумѣе задатакѣтъ на човѣческія животъ, не е доволно само остроуміе, искусство въ животѣтъ и добра воля. И самата наука не дава отговоръ, на сѣкій въпросъ, но и пакъ безъ науката въ днешньо врѣме не може да ся отговори тѣй, щото да ся свърши предмѣта.

Човѣческата природа е тѣй уредена, щото да може непрестанно да ся развива. И самото човѣческо тѣло, предъ нѣколко столѣтія е имало другъ видъ, нежели каквото е сега. По това на човѣка задатакѣтъ е да тегли за най-високо, което може да постигне. Съвършенството би било нѣщо най-високо, но човѣкъ понеже не може да ся осъвърши напълно, то трѣба баремъ да клони, щото да ся усъвършенствува сѣ по-вѣче и по-вѣче, и въ това непрестанно напредваніе въ развитіето ся състои задатакѣтъ на човѣческія животъ. За да може човѣкъ да работи колкото е възможно по-съвършенно, трѣба мислитѣ и осѣщаніята му, отъ които произлиза неговото деланіе, да бѣдять по-съвършенни. Ако му е силата на мисленіето по-съвършенна, то той ще мисли по-съвършенно, ако му е силата на осѣщаніето устроена по-съвършенно, то той ще осѣща по-съвършенно.

Гдѣто има съединеніе между мислитѣ и осѣщаніята, тамъ нѣма съмнѣніе и колебаніе, тамъ владѣе съгласіе и човѣкъ бива миренъ и задоволенъ отъ себѣ си? Но да ли отговаря тѣсъ вътрешность на външній свѣтъ, да ли е въ съгласіе съ него, това още не е решено. За да бѣде човѣкъ въ съгласіе съ сичко което го обкружава, трѣба да си усъвърши колкото е възможно сичкитѣ сили; защото на съвършенната сила слѣдватъ съвършенни влияния и напотивъ. Затова добрѣ е, ако ся придружѣтъ несъвършеннитѣ при съвършеннитѣ. *Гетъ* е казалъ че само на единъ начинъ може човѣкъ да ся избави отъ деспотизмѣтъ на великитѣ мъжю (отъ чорбаджіята), а той е: „*трѣба да ся обичатъ.*“ Но нето единъ смъртенъ не е съвършенъ.

Задатакѣтъ на човѣческія животъ е въобще единъ, сѣщо и задатакѣтъ на животѣтъ съ другити хора. Отъ тукъ произлизатъ длѣжности и права, които отговарятъ на тія длѣжности. Споредъ както трѣба сѣкій човѣкъ да ся потруди, щото душата му да бѣде чиста отъ всяко зло, тѣй сѣщо трѣба да бѣде и въ дѣлата си къмъ другаритѣ си. Но споредъ както не може човѣкъ да бѣде съвсемъ съвършенъ, тѣй сѣщо не може да извърши по-вѣче добрини отъ колкото му допущатъ силитѣ. Каквото и да извърши човѣкъ, некъ не мисли, че е направилъ нѣщо по-вѣче, отъ колкото му е налагала длѣжността. Отъ доброто разбираеніе задатакѣтъ на човѣческія животъ, и отъ непрестанното човѣческо развитіе, произлиза непрестанній напредѣкъ на цѣлото човѣчество.

Развитіето което е направилъ човѣческія родъ отъ хиляда години на самъ

това развитіе ни доказва, че най-послѣ науката и разумътъ ще победятъ невѣжеството, деспотизмътъ и предрасждацитѣ. Минахъ ся онія времена, отъ както е астрономіята доказала че земята ся обрща около остьта си и около слънцето и други още много; но и пакъ по-вѣчето хора на свѣта незнайтъ нищо върху това, и въ образованнитѣ даже народи има мнозина, които не вѣрватъ на астрономическитѣ откритія.— Противницитѣ на човѣщината, още и днесъ употребяватъ разни средства и лукавини, за да оничтожатъ искреннитѣ приятели на общія напредкъ и онія които обичатъ умното развитіе. Мнозина ся намиратъ, които гнѣжатъ въ земята, за дето сѣ обичали истинната и правдата, но и пакъ родятъ на мъченицитѣ за доброто и полезното не ся свършва, но отъ день на день ся умножава сѣ по-вѣче и по-вѣче и става по-значителенъ и по-силенъ. Човѣщината върви напредъ, напредва и нѣма таквасъ сила на земята, която би могла да прекрати тосъ напредкъ.— Най-вѣрното огледало на човѣчeskото развитіе е явното миѣніе: Великата борба на човѣщината съ деспотизмътъ, не е имала никоги таквъ успѣхъ, както отъ год. 1789 до днесъ. Колко престоли останахъ празни! колко господари и духовни началници ся омаловажихъ съ деспотизмътъ си! Сѣкій ся очудваше на такива едни знаменити приключеніе, но наскоро сѣкій призна че духътъ на времето ся промѣнява, и нетърпи мракътъ. Напредкътъ на времето, отъ день на день умножава сѣ по-вѣче и по-вѣче народното значеніе, наукитѣ, искусствата и разнитѣ откритія побѣдихъ заднитѣ мисли и на най-високо мислящитѣ членове на свѣта.

Най-опаснитѣ противници на човѣчeskото развитіе, сѣ онія черни души, които злоупотрѣбляватъ чуждитѣ права, имоти, които сѣ славолубиви и надути изѣдници. Отъ такива нехранимайковци, страда общето образование и развитіе. Но такива хора, които мислятъ само да ся обогатятъ и добръ да живѣятъ, чрезъ игнорнитѣ си постѣпки и дѣла, такива хора коги да е ще изчезнатъ отъ лицето на земята, както листоветѣ отъ дървесата. А пѣкъ напотивъ онія хора, които сѣ работили за общото развитіе и благонравіе, тѣ сѣ посѣяли таквъ плодъ, който храни човѣка, и остава още сѣме за ново произвѣденіе.

Едно отъ най-голѣмитѣ заблужденія на човѣчeskата природа е: когато нѣкой мрачни души, като нѣматъ никаква смѣлость, нето способностъ, за да си завардятъ заслѣпителната власть и сила, погазватъ вѣрата си и честъта си, и чрезъ разни средства, нападътъ и гонятъ онія лица, които сѣ отъ тѣхъ по-умни и по-способни, по-вдигатъ ся противъ общитѣ народни приятели, и съ това нарушаватъ правата и щастіето на много души, доброто и полезното излагатъ въ пропастъ, и подпомагатъ онія, които обичатъ деспотизмътъ и вредителното.

Онія хора; които сѣ биле презъ сичкія си животъ себичници и опропастители, тѣ не можатъ да вѣрватъ, че ся намиратъ мнозина, които жалажатъ доброто развитіе на човѣщината, че желажатъ щастіето и благополучіе на всяка душа, въ такива хора, нѣма Христіански мисли, нето страхъ, нето правда, и тѣ сѣ причинаата за дето сѣ останаха, нѣкой народи като н. пр. нашя, толкосъ назадъ въ развитіето. Изворитѣ на всяка една жива работа сѣ: правдата и любовта къмъ човѣщината. Който осѣща сърдечно правдата и неправдата и обича човѣщината, той винаги може да бжде отъ полза. А който ся грижи само за себѣ си и за собственія си интересъ, той бива лѣнивъ и вредителенъ човѣкъ. Сичкитѣ злини и гоненія произлизатъ отъ непочитаніето на правдата, и честността. Правственността е много силнаа, тѣмъ щото и най-голѣмитѣ ѣ неприятели неможахъ да ѣ победятъ и потѣпчатъ. Онзи, кой-

то не признава, че сѣкій човѣкъ има права да се развива природно, да се образува умно, и да се просвѣщава въ животътъ си до колкото му бѣде възможно, той не е него праведенъ нето милостивъ човѣкъ.

Нашитѣ народни пріатели, ако желаѣтъ доброто и умаото развитіе на милія си родъ, ще му послужатъ твърдѣ много, ако се предпазватъ отъ вънкашни непріатели и вътрешни предрасѣдъци. Отъ доброто влияніе на народнитѣ труженци, завися и доброто развитіе на единъ народъ.

ЛАТИНСКАТА ЦЪРКВА СЯ РАЗСИПВА!!!

Днесъ въ западна Европа се появи едно страшно негодование противъ извършенитѣ постопки на представителитѣ на Латинската църква. Въ нейнитѣ недра никне новъ раздоръ, който навѣрно ще има за послѣдователи по-вѣчето Католици, а на Папата ще останѣтъ малкото слѣпи привърженици. И тосъ раздоръ, не е противенъ на нищо друго, освѣнъ на догматътъ за Папската непогрѣшимостъ. Реформаторитѣ въ XV и XVI вѣкъ искаха да повдигнатъ първобитнитѣ начала на Христіанството, отъ които бѣха отстѣпили Папитѣ. Но въ сѣщото врѣме тѣ искаха да установѣтъ и нѣщо ново, защото не се задоволявахъ само съ едно исправленіе на старото. Тѣ не се плашаха отъ нови узаконенія и дързостливо изнасяха въ черковната областъ новъ погледъ на свѣта, който не приличаше никакъ на първیا. Днешнитѣ пѣкъ расколници се повдигатъ противъ новія догматъ затова, защото той не е съгласенъ съ канонитѣ и установленіята на първобитната вселенска черкова, и ако би да го приематъ Католицитѣ, тѣ би впаднали въ тъменъ мракъ незнанія и празновѣріе. Въ туй отношеніе Западнитѣ расколници се имѣнуватъ: *старовѣрци*, *старокатолици*. Тѣ считатъ Папата и днешната църква като таквасъ, която е усвоила вредителни нови узаконенія, църква, която е развалена и която не заслужава да се зове вече църква, а ни на кой начинъ не ѣхъ считатъ за апостолска и вселенска църква. Туй имѣ „*старо-католици*“ твърдѣ добрѣ сѣ го измислили. Не може да бѣде за Папата по-голъма неприятностъ отъ тѣсѣ, която го е твърдѣ много наскърбила и горчиви мъки му е задала. Папата, който до днесъ мислѣше, че е хранителъ и защитителъ на черковното преданіе, сега е предъ очитѣ на стадото си нарушителъ на туй преданіе. Даже и самитѣ му привърженици го гледѣтъ накриво.

Въ год. 1870 Папата Пій IX съзва въ Римъ соборъ, на когото се потвърдявахъ тутакеи сичкитѣ предварително решени въпроси тѣй, споредъ каквато е била волята на Папата. Нѣколко гласове протестираха противъ таквасъ дѣло, въ което нѣмаше никаква свобода, но тия гласове останаха задушени, отъ здруженитѣ Италиански и Испански епископи, които бѣха отданени съвсемъ на Папата, и които бѣха по-вѣче на собора. Най-послѣ Езузитѣ, изъ устата на Папата, прогласиха догматътъ върху неговата непогрѣшимостъ, — и комедіята се отигра. Тутакеи се показаха слѣдствіята на туй рещеніе. Сичкитѣ Католици се възбуниха. Най-добритѣ, прочюти и учени мъжие, като н. пр. Делингеръ, човѣкъ на 70 год. възраст, единъ отъ най-ученитѣ богословци въ днешно врѣме, не въспрѣиха да припознаѣтъ Папата за Богъ, за единъ и непогрѣшимъ. Римската власть тутакеи отдалечи отъ черковата тия най-добри хора. Непогрѣшимостъта на Папата е отдавно припозната, нето единъ Папа до днесъ не се осъди да извърши таквасъ едно несмислено дѣло, и самитѣ Католици се бояха да се впуснатъ въ таквѣ въпросъ, но последнія соборъ имѣ отвори очитѣ.

Около Делингера захванаха да се събиратъ доволно число незадоволни Католици, които не сѣ могли да поднесѣтъ Римскитѣ уредби. Днешній Папа непрестанно е изпитвалъ търпението на стадото си, той е прогласилъ за свѣтци такива хора, които не сѣ били достойни нето да живѣѣтъ.

Папинитѣ постѣпки отъ денъ на денъ ставахъ по несносни и срамни предъ здравия човѣческій разумъ. Най-послѣ се появи знаменитата була „Syllabus“ (силлабусъ). Въ неѣхъ сѣ кѣднито сичко, което е драго и мило за човѣка, сичко което сѣ открили и извършили наукитѣ, просвѣщеніето, искусствата, даже и онова което сѣ Папитѣ бранили, — сичко е било предадено на проклятіе, сичко сѣ нападало и за зло прогласило.

Слѣдъ една година послѣ провъзгласеніето на Папата непогрѣшимостта, събра ся въ *Минхенъ* соборъ отъ синоветѣ на Западната църква, които протестираха противъ злоупотребленіята на Папата. Тосъ соборъ бѣше като начало, т. е. бѣше като приуготовление за другій соборъ, който ся държа въ мѣсець Септемврій год. 1872 въ *Келнъ*. Тосъ соборъ е отъ голѣма важность, който трѣба да има серіозни слѣдствія. Тосъ соборъ е вече поставилъ едно начало за едно право уреждане на една нова Католическа община, която да бѣде отдѣлена отъ Папата и отъ Езуититѣ.

Първата грижа на тосъ соборъ е била да си избере председателъ. Значително е това, за дето избраніи председателъ *Шулте*, не е духовно лице. Ето още една стѣпка назадъ въ правилата и обичаитѣ въ времето на първитѣ Христіани, когато и свѣтовнитѣ хора сж земали участіе въ черковнитѣ дѣла, и когато народа не е билъ хладнокрѣвенъ и равнодушенъ къмъ вѣрата си, но напълно е вардалъ правата си, а не ги е предавалъ съвсемъ на священството.

Старо-Католическія соборъ въ *Келну* е отворенъ на $\frac{8}{20}$ Септемврій съ частно засѣданіе, а на другія денъ е било свободно да присѣтствува сѣкій. Засѣданіята ставали въ голѣмата канцеларска сала (салонъ), която е отстѣпи Келнската власть на собора. Тосъ Католическій соборъ въ Келнъ по-правилно може да ся счита за вселенскій, нежели онзи лѣжовній соборъ въ Римъ. На тосъ соборъ е имало представители готово отъ сичкитѣ вѣри. Тукъ сж биле епископитѣ на Англайската църква и директорътъ на Руската духовна акадекія въ Петербургъ, отецъ Янишевъ, който е билъ Рускій священникъ въ Баденъ, много свѣтовни хора даже и жени, които ревностно посѣщаваха засѣданіята. Говоритѣ на всяко лице, биле одобрявани съ викоуе, и това ясно показва, че сѣкій ималъ искрено желаніе, щото дѣлото да бѣде успѣшно.

Когато е отворилъ председателътъ засѣданіето, изговорилъ е слѣдующето словце: „Господа! Трудитѣ, който ни очаква е много по-голѣмъ отъ онзи въ миналата година. Тогасъ е доволно било, да ся явимъ, че сжествуваме. Тогасъ сме положили начала на нашитѣ църкви. Сега нѣкъ трѣба да изведемъ отъ тія начала правитѣ тѣхни слѣдствія. Валъ сж познати тія начала. Ній искаме да ся държимъ твърдо съ Католическата църква, съ правата църква. Ній неж не сме ѣж напустили, но други сж отъ неж отстѣпили. Ній не сме взпріели да ся поклонимъ на думитѣ на такъвъ човѣкъ, споредъ каквито сме и ній. Нашия ми е грѣшката, за дето епископитѣ най-напредъ отстѣпиха отъ истинната, която ній сега бранимъ? Епископитѣ съ това си задържаха само чинътъ, но тѣ не можатъ да бждатъ вече въ правій и нравственій смислъ наши епископи. Нашия трудъ е великъ. Ній не можемъ вече да слушае Римскитѣ епископи които сж развалили и разорали старото католичество. Какво можемъ да работимъ въ такъвъ едно положеніе, когато не сме въ състояніе да живѣемъ въ пълнъ и вѣрозаконенъ животъ? Ній трѣба да наредимъ една църква и епископія, която ще ни донесе уединіето на сичкитѣ църкви. Ній ще работимъ постоляно и съ всяка готовность. Ще отбѣваме всяка дума, която би уредила нашитѣ противници. Колкоотъ повнимателни бждемъ въ дѣлата, толкошь ще бждемъ по-яки и по-силни. Ще обявимъ всеякому, че ся събираме на земята на правото Христіанство, а онзи, който отхвърля Христа като синъ Божій, той не може да бѣде съ насъ.“

Слѣдъ словото на председателътъ *Шулте* говорилъ е епископъ Утрехтски. Слѣдъ него епископъ Линкупски е поздравилъ новото братство отъ старна на Англайската църква. Той е говорилъ на Латинскій языкъ. Словото си е свършилъ съ тія думи: „Вій ми приличаате на онзи слѣпецъ, когото изпѣдила синагогата, и тутакаси е намѣрилъ въ пѣтя си Христа. Не ся съмнявайте, вій ще намѣритѣ Христа!“ — Тія последни думи бѣха пріети съ всемогласно одобреніе.

Първото питаніе, което ся захванало на собора, било е върху священническата ббезбрачность, която е противна на първобитнитѣ черковни преданія.— Другитѣ въпроси ся отнасяли повѣчето на Іерархійскитѣ потреби. Старо-Католицитѣ още нѣматъ правилно Іерархійско уреждане, да би могли тѣхнитѣ священници, които е изпѣдилъ Папата, да свършатъ сичкако трѣба. Но тѣ жалажатъ, да ги потвърди епископътъ, когото би законно избрали тѣхнитѣ единомисленници. Да ся избере тосъ епископъ била е една отъ първитѣ грижи на соборътъ.

Въ кратко, тосъ соборъ не е рѣшилъ нѣщо точно, но е начерталъ онія въпроси, които трѣба да ся решатъ, за да ся положи начало за урежданіето на старо Католическата църква.

Тъзи е втора стъпка за пречистваніето на Католическата вѣра. Трѣба да очакваме третъта, която навѣрно ще реши, сичкитѣ въпроси, които ся родихъ на първитѣ два собори.

РАЗНИ.

Въ *Волвичь*, въ Англія, направена е една тестера (бичкія, тріонъ) на която еднакъмъ ся видѣтъ зѣбитѣ, а отрѣзвала едно желѣзо дебело около 4 прѣста. За една минута ся отрѣзвало съ неж около 1 прѣстъ дълбоко.

Въ Англія, единъ Икономъ купилъ единъ овенъ за 40,000 талира, т. е. за 21,000 флоринта. Ето какъ ся уважава скотоводството и каква цѣна може да добие.

Конското мѣсо отъ день на день ся харчи сѣ повѣче. Въ Берлинъ има касапници, въ които ся продава конско мѣсо отъ 30 години на самъ. А днесъ има подобни касапници въ сичкитѣ главни градове.

Въ едно село въ Нѣмско, единъ стопанинъ издѣлбалъ единъ камъкъ и вътрѣ си налѣлъ виното, вмѣсто бѣчва. Той ся увѣрилъ, че виното му станало много по-добро и по-бистро. Пакъ нѣщо ново!

ХЛѢБЪ

Който иска да запази хлѣбъ за едно дълго врѣме, безъ да ся развали, не го да поплеснѣе, той винаги може да си има чистъ хлѣбъ, само ако при месеніето туря въ брашното малко малай т. е. кукурузено брашно.

Искашъ ли да имашъ ябълки съ червено мѣсо и доста вкусни, ашладисай каземъ (хашъ) на черница, която ражда черни брубонки.

Който иска да му ся хване вошката пресадена отъ едно мѣсто на друго, той нека ѝ приготви трапѣтъ отъ Есень. А долу гдѣто ще паднѣтъ жилитѣ земята да бѣде разкопана.

 Наистинна чудно!!!— Първенцитѣ, чорбаджи въ Айтось, като са оплашили отъ Гръцката Схизма, чи за малко щели да ѣ прегърнатъ и да ся посвѣтѣтъ... но скоро ся вразумили че тамъ отистинна нѣмало спасеніе, гдѣто ся газы правдата и святостъта. При това пакъ не ся лишили отъ добринитѣ на тѣсь чизма, защото отъ факто ѣ чули че ся родила, занемарили си и училището и сичко. При таквасъ една достойна учителка и съ толкосъ една умѣренна плата, дѣвическото имъ училище дошло кефъ да ся по-затвори малко, защото твърдѣ много работяло че ся уморило.— Яно бѣде това лѣжа. Ній имъ препорѣчваме »Драндавелата,« и тя е отъ тосъ родъ.

ЯВНА БЛАГОДАРНОСТЪ.

Ученическото дружество „Трудолюбіе“ въ крайната махала въ Руссе, не намира думи въ които да благодари на родолюбивія си съотечественникъ Г-на *Танасъ И. Карагъзова*, за подарокътъ му отъ гр. 120 съ които пари ся купишъ обуца на нѣколко бедни ученици.— Да живѣтъ подобни благодѣтели!

ИЗВѢСТІЕ

Двѣ учителки, също и двама учители, достойни да отговорятъ на високото си званіе, търсятъ мѣсто да учителствуватъ, която община има нужда, некъ ся отнесе до насъ, съ изложение на условіята си, потребни за съгласованіе, и тутакси ще ся извѣсти за сичко подробно.

Издательтъ.

БЛАГОДАРНОСТЪ.

Ловченското дѣвическо училище пенамира думи, съ които да благодари на Г-на Цвятка Х. Павловича за подаръкътъ му едно годишно теченіе отъ „Слава.“ При това и на Г-на Коста П. Даскалова за едно теченіе отъ „Училище.“ Също и на опія родолюбиви Г-да, които благоизволили да подарятъ на реченното училище разни книги.— Да живѣятъ подобни родолюбци!

УМОЛИТЕЛНО.

Теоретичній Календаръ ще излѣзе наскоро отъ печать; за това умолявамъ всякого до когото има проведени обявленія, да ми ся испроводятъ имената на Почитаемитѣ стомощници часъ по-скоро за да можатъ да ся напечататъ въ края на книгатъ.

Тулча 20 Февруарія 1873.

Емилианъ Берберовичъ.

учитель

† *Най-важна новина:* Пазарджишкото горне-махленско (кара-боклушко) Българ. училище е за сега сарафски дюкянъ.

М. Н.

Педагогиката е подъ печать, ако има още нѣгде имена, молимъ некъ ни ся испроводятъ за едно кратко врѣме.

Нуждата ни принуждава да замолимъ Г-да настоятелитѣ си, да ся потрудятъ и ни испроводятъ стойността на листоветѣ отъ »Слава« защото сме въ голѣмо претисненіе за пари. Длѣгътъ ни ся умножава, а отъ нигдѣ нѣма помощъ. *Издайтъ.*

Имаме редовно броеветѣ както отъ миналата, тѣкъ също и отъ гнастоящата година отъ „Слава.“ Които Г-да обичатъ, готови сме да послужимъ.

ОТГОВОРИ:

Г-ну Ив. Х. Тодоровъ въ Бебрево. Листътъ ни е отворенъ за всякого. (Съ всяко благодареніе би помѣстили каквото ни испроводитѣ.— Г-ну С. Робовъ въ Елена Гръшката не е наша. Отъ нигдѣ не сме пріели подобни порѣчки.— Г-ну Архимидіакон Діонисію въ Берковица. Яветъ ни повторително ви молимъ, какво станахъ гнашитъ 10 тѣла отъ »Слава.« Помислетѣ си че пій не ги беремъ по пѣти.

СЪДЪРЖАНІЕ:

Православіе.— Вѣра и разумъ.— Канонично право (продълженіе).— Окаянній ччеловѣкъ мѣчениче земній... (стихотвореніе).— Нѣколко думи върху человѣческото развитіе.— Латинската църква ся разсипва!!!— Разни.—

Издатель: Т. Х. Станчевъ.

Въ Печатницатъ на Дунавскатъ Область. * (طونج و لايتی مطبعه سنه باصلا مشد ر)